

✠ ПОМОГАЈ БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

11. číslo

Budyšin, nowembr 1958

Lětnik 8

Hrono na měsac nazymnik 1958

„Hlej, ja steju před durjemi a klapam: jelizo što mój hlós zaslyši a durje wotewri, k tomu zańdu a z nim budu wječerjeć a wón ze mnu.“ Zjewj. 3, 20

Stó njeby mjez nami čitarjemi tuto słowo z erta powyšeneho Chrystusa derje znal a lubował? A někotry dopomina so na wšelake wobrazy, kotrež našeho Zbóžnika pokazuja stejaceho před durjemi. Runje je zaklepał a čaka nětk na to, hač nutřka jeho slyša, hač su zwólniwi, jemu wotewrić abo nic.

Ale při tym so jenož wo pobožny wobraz tutoho Jezusoweho słowa jedna. Wažniše pak je prawe wukładowanje. Smy wotwroženi, tuto hrono na wopačne abo znajmjeńša jenož na jednostronske wašnje rozumić. Moji lubi, zo bych hnydom to wurjekł: My njesměmy při tym jenož myslić na durje wutroby jednotliwego čłowjeka! Wězo chce naš Knjez nas zetkać a namakać tež w našim znutřkownym, wosobiniskim žiwjenju, to je cyle wěste. Ale tu w zwisku našeho teksta z poslednjeje knihi Biblije, w kotrež so nam jewja poslednje wěcy, mjenujcy to, štož zwisuje ze skónčenjom swěta, z přichadom Chrystusowym na poslednim dnju, zo by sudził žiwych a mowych; njejedna so jenož wo pobožne nazhonjenje jednotliweje pobožneje duše. —

Ně, takle ma so to tu prajene prawje wukładować: Jezus steji před durjemi swěta. Wón je so hižom přihotował, po prikazni

Swjatočne zapokazanje superintendenta Wirtha

Njedźelu, 9. nazymnika, bě wosebje wuznamna a wuzběhnjena nic jenož za Njeswačidlsku wosadu, ale za wšitkich ewangeliskich Serbow blisko a daloko. Zo so tamniši farar Gerhard Wirth jako druhi serbski superintendent krajneje cyrkwy powola, smy našim čitarjam a wosadnym hižom zdělili, a smy so wšitcy na tym wutrobnje zwjeselili. Wšak wěmy, zo swěrný služobnik swojeje cyrkwy a wědomy syn našeho luda tuto zastojnstwo dósta. A nětko so nowy serbski superintendent do swojeje služby zapokaza. Krajny biskop D. N o t h a wyši cyrkwinski rada K n o s p a běštaj z Drježdźan přijěloj, wšitke tři cyrkwinske wokrjesy, w kotrychž mamy serbske wosady, běchu oficielnje zastupjene, to su wosebje Budyski, ale tež Lubijski a Kamjenski wokrjes. Mjez nami běchu dale duchowny Ochranowskeje bratrowskeje wosady (Herrnhuter Brüdergemeinde) a

njebjeskeho Wótca jako sudnik žiwych a mowych zaso přińć. A wo durje swěta, wo durje swojeje wosady, swojeje cyrkwy klepa. Derje, hdyž jeho hlós, jeho napominanje a warnowanje, jeho pokutne słowo a jeho zbóžnychčinjacy Ewangelij hišće slyšimy! Haj, sudjenje njeje poslednje, ale wumóženje. Swoju wječer chce z nami wotměwać! Zwjazani z nim směmy być wot wěčnosće do wěčnosće, ale jenož z tym wuměnjennom, zo na jeho hlós słučamy a jemu wotewrjemy! A to chcemy jako jeho wučobnicy dzeń a bóle!

La.

dwaj katolskaj fararjej. Přede wšěmi pak slušachu do swjedzen-skeje wosady serbscy fararjo a cyrkwinsky předstejerjo z druhimi wosadnymi, kotřiž běchu nic jenož ze Sakskeje, ale tež ze susodneje braniborskeje cyrkwy přichwatali pěši, z čahom, z awtobusom, z awtami, z motorskimi abo z jednorymi kolesami, nje-dziwajo na to, zo bě snano w jich wosadze runje kermuša. Njeswačidlski Boži dom, z iniciativu wosadneho fararja Wirtha před něhdze 10 lětami znowa natwarjeny, bě so swjedženku drastu woblekl. Swjatočnu Božu službu porjeńšichu cyrkwinski a pozawnowy chor, instrumentalna hudźba a solospěw. Najrjeńša pycha pak běše wulka ličba kemšerjow, kiž nutrnje připosluchachu, sobu spěwachu a so modlachu.

Krajny biskop založi so w swojej narěči na hrono tydženja: „Štož pak hač do kónca přetraje, tón budže zbóžny“ (Mat. 24, 13). Wón rěčeše wo tym, zo je móžno, we wěrje zwjazany być tež při wšelakich rěčach. Tak slušeja do sakskeje krajneje cyrkwy serbscy rěčacy wosadni, a jich nawjedować a dušowpastyrscy zastarować, to je nadawk serbskeho superintendenta. Tuto zastojnstwo je jónkróčne w našej cyrkwi. Z dzakownosću spominajo na přěnjeho serbskeho superintendenta Mjerwu, kiž je tutomu zastojnstwu swój wosebity raz dał, prošeše jeho naslědnika, po jeho slědach chodźić. Při tym so jedna wo wjace hač jenož wo někajku swjatočnosć a wěste natwarjenje začuwanja, tu so jedna wo našu zbóžnosć, wo naše wuchowanje časnje a wěčnje. Jezus Chrystus sam nam swoju ruku přěstreje.

Ju mamy přimać. A to so nima jenož stać w krótkim wokomiku, ale stajnje a přeco. „Štož přetrage“, praji naš Knjez. Kak husto napomina nas swjate pismo, trać a wostać. Wězo znajemy wšitcy spytowanja a nabběhowanja. A runje superintendent je postajeny, druhim pomhać, jich podpěrać a tróštować. „Tuž wostaň, luby bratře Wirtho, při tym, štož je tebi prikazane, wostaň při tych, kotřiž su tebi dowěrjeni. A wy, luby bratřa a lube sotry, wy, lube wosady, přijimujće jeho jako swojeho wyšeho pastyrja!“ tak skónči biskop swoje slowa. Po zapokazanju a wobkrućenju wjedžeše nowy superintendent sam Božu službu dale a předowaše wo psalmskim słowje: „Mój čas steji w twojej ruce“ (Psalm 31, 16). Hłowne mysle jeho z lubosću a z horliwosću přednjeseneho předowanja běchu:

Psalmista njeje tole ze zadwělowanjom prajił, kaž my to činimy, hdyž z bolosćemi začuwamy, zo swojemu žiwjenju ani jedyn dzeń dodać njemóžemy. Tu spominaše předar na naše narodne žiwjenje a prašeše so kemšerjow: Je Wam to docyła hišće wažne prašenje? „Mi to je!“ wuzna so sam. „Wěc našeho serbskeho luda, za kotruž su naši serbscy wótočojo woprowali, so z čistej lubosću bėdželi, ie tež wěc mojeje wutroby.“ Hdyž chcemy tež my ze wšěj horliwosću za swój lud džělać, tak tola tež jeho čas skónčnje njesteji w našej ruce — ale w Božej.

Psalmista je z poľnej dowěru prajił: Mój čas steji w twojej ruce. Bóh, wšehomócnny stworićel, je Knjez našeho žiwjenja a Wón nochce našu smjerć, ale zo bychmy žiwi byli — wěcnje žiwi byli. Kak jara ma nas Bóh lubo, dowidžimy hakle z Ewangelija našeho Knjeza Jezom Chrysta. Tohodla móžemy hišće wo wjele stroštnišo a z radosću prajić: Derje mi, zo steji mój čas w twojej ruce.

Hdyž pak je Bóh knjez našeho časa, potom to zdobom rěka, zo smy Bohu zamołwići, što ze swojim časom činimy. Bóh je nas we wójnje wuchował, je nam hač dotal žiwjenje zdžerzał. Čehodla? K čemu? Běda nam, jelizo swój hnadny čas skomdžimy, hdyž njedžělamy, dołhož je dzeń, husto je Knjezowa cyrkej w swojich stawiznach prawy čas skomdžila. Je snano džensa zaso tak, zo swoje

woprawdžite nadawki njewidžimy abo je z lutej lénjosću njedopjelnjamy? To njech je naša stajna starosć. Biskop Hórnik běše w Slepom prajił, zo je naša serbska rěć z tym swjećena, zo so w njej Boži Ewangelium předuje. Džensa so z njej tež roznošuja mysle njewěry. Njesměmy na to z hórkosću wotmołwić, ale nětko ma so wopokazać, što je wěrnosći bliže, što čłowjekej wjace dawa.

Po kemšach zhromadžichmy so na hospodliwej farje. Tu nětko nowozapokazany superintendent wšitkich lubej postrowi a wučita zbožopřejne telegramy, kotrež běchu z ČSR a z Pólskeje džěle. Wšitcy přitomni so wjeselachu, zo bě z tutymi postrowami zapokazanje serbskeho superintendenta dóstało wěsty ekumeniski raz. Wosebje so radujemy, zo su z tym tež přeni króć styki nawjazane z ewangelskim biskopom Korlu Kotulu we Wařawje. We wosobinskim lišće, kiž je pozdžišo dóšoł, wón swoje přeće wupraja, zo bychy so naše cyrkwy zbližile. — Štož je na nas, chcemy zawěrnje tajke prócowanje podpěrać. — Jako přeni rěčnik so předsyda rady Budyskeho wokrjesa Güttler slowa jimaše. Wupraji swoje zbožopřeća, dopomni na zhromadny nadawk zdžerženja měra a přepoda krasny kwěćel. Bratr Wirth so džakujow wuzběhny, zo jemu leži na dobrych stykach. Wyši krajny cyrkwinski rada Knospa zwurazni, zo so krajna cyrkej wjeseli, zo je serbska superintenditura zaso wobsađžena, dopominajo, zo je stara tradicija sakskeje krajneje cyrk-

wje, so wo duchowne spomoženje serbskich wosadow starać. Farar Hasting jako zastupnik Ochranowskeje wosady wjedžeše nas w swojej narěči wróco do časa před 200 lětami. Tehdom so w susodnym Małym Wjelkowje nowa modlernja bratrowskeje wosady wuraznje jako „klětkka mjez Serbami“ založi. Superintendent Wirth k tomu hišće doda, zo běše runje zaslužba njeboh prof. Oty Wićaza, na to pokazać, zo je so Serbstwo pod wliwom pietizma a bratrowskeje wosady w Ochranowje duchownje a narodnje zbudžilo. Katólski farar, monsignore Wjeńka z Chróšćic, wupraji zbožopřeća katólskich duchownych a wosadow. Wón praješe, zo je wón za katólske serbske wosady to, štož superintendent Wirth woznamjenja za ewangelske dwurěčne wosady a zo móže derje sobu začuwać z nim, štož přijomne a njepríjornne nazhonjenja w tajkim zastojnstwje nastupa! Superintendent Busch Budyski na kóncu za wšěch třoch němskich eforow rěčeše, z kotrymiž ma bratr Wirth hromadže džělać. Wuzběhny, zo běchu so stajnje na rjane wašnje bratrowsce z njeboh superintendentom Mjeřwu zwjazani čuli, a zo so nadžija, zo to tež pod jeho nasłědnikom tak wostanje. — My wěmy, zo to nowemu serbskemu superintendentej runje tak na wutrobje leži. To a wšitko, štož jemu trěbne je za jeho wysoke zastojnstwo mjez nami ewangelskimi Serbami, to dať jemu a nam wšitkim Bóh luby Knjez přez Jezom Chrysta, našeho Knjeza, jeho Syna! La.

Při rowach

W Hirschfeldze pola Žitawy je blisko při cyrkwi mój luby přećel Richard pochowany. Što běše wón tola do ponižneho, pokorneho a wosebneho čłowjeka. Chcyše so tak rady žiwjenja wjeselić a je tak mało přičiny k tomu měł. Běše syn chudeje wudowy. Jeho bratr a sotra běštaj džělaćerjej, ale swojeho wobdarjeneho młódšeho syna běše mać z margarinowymi pomazkami do Žitawy na gimnazij slała. Hižom jako šuler běše přeni króć na suchocínu schorił, ale w hojerni bě so z dobrej jědžu bórže zaso zhrabał.

W léce 1934 so zeznachmój w Tübingen, hdžež bě z wulkej

wjeselosću swój studij na duchownstwo započal. Po krótkich njedželach čuješe so někak slabý a so poľny starosćow hotowaše, zo by so w klinice přepytować dał, ale prjedy hač so tam poda, mje prošeše, zo bychmój sej do horow dojełoj. Běše to rjana njedžela za naju. Za njeho bě to poslednja rjana njedžela jeho žiwjenja.

Mój bratr bě mi motorske kupil, za což sym jemu džensa hišće džakowny. Njeběše to hižom tehdom najnowiši model, ale móžachmój tola dwejo na nim sedžeć a za hodžinu přejědžechmój nimale 30 km. Njeje to wulkotna wěc? Z tutym motorskim wot-

jédzechmoj njedzelu rano při rjanym slónčnym wjedrje přez krasny a lubozny württemberkski kraj horje do Čornolěsa (Schwarzwald). Ducej džéchmoj w Calw, hdžež je znaty křescíjanski nakład, ke mši. A po kemšach jédzechmoj dale do Schramberka a Hirsau, hdžež su rozpadanki něhdy sławneho klóštra. Cyly džen běše tak bjez kóždeje mróčeje rjany. Jeho snano však česnješe, zo dyrbyeše na druhi džen do kliniki na přepytowanje hié. Ja pak wo tym ničo njewědzach.

Ducej dom mje Richard prošese, hač njeby smět wón raz z motorskim jěc. Wězo jemu to dowolich. Wón so sydny potajkim nětko přědku a ja zady. Běch jemu rozkladl, što a kak ma činić. A tuž jédzechmoj a džěše tež derje, doniž njepřińdže přenja nahla křiwica. Wón jédžeše z chrolej spēšnosću — ze snano 25 km za hodžinu — do njeje. Ja zady jemu woľach z cylej šiju do wucha: „Zastań! Zastań! Pomaľu!“ — — — A hižom ležachmoj wobaj w přerowje, ale njebě so ničo dale stało. Wuchramosćichmoj so, a wón nětko wobhladniwišo dale jédžeše.

Za něšto dnjow dóstach wot njeho list z kliniki. Přepytowanje dopokaza, zo ma zaso zlu suchočinu, kaž hižom za čas gimnazija, a běchu jeho hnydom w klinice wobchowali.

Nihdy njezabudu, kak jeho potom w chorowni wopytach. „Haj, mój Gerarto, jow so zasowidžimoj!“ mje Richard powita. „Ja budu bórze wumřec dyrbyeć. Sym čežko na suchočinu chory, wjele češo hač tehdom před lětami.“ Wón so mi dzakowaše za moje přecelstwo, kotrež drje bě krótke bylo, ale rjane. Wón spominaše na zašlu njedzelu, na naju wulět do horow. Wšě rjanosće a drobnosće wuzbėhowaše a wuchwalo waše. „Kak sym dzakowny, zo mōžach w svojim krótkim žiwjenju tež Čornylěs hišće wohladać. Wón je tak rjany!“ — — — A po cylej chwili wón wšon zamysleny sčicha ale nutrnje praješe: „Swět je rjany. Kak rjany je. hakle tak prawje spōznawaš, hdyž dyrbiš so wot njeho džělić.“ Richard so mi dzakowaše, zo běch jemu mōžnotu daľ, zo je w svojim žiwjenju tež raz mōhl z motorskim jěc. „A wosebje sym čí dzakowny, zo sy mi dale daľ jěc, byrnjež běch čé do

Rjany križ w Njeswaćidle

přerowa powrócił.“ Za wšo so wbohi chory dzakowaše, a rozžohnowaše so z tym ze mnu a ze žiwjenjom.

Tak ruče wšak potom njewumře. Jedne cyle lěto jeho mocy dale a bóle wotebėrachu, doniž skōnčnje z lutej slabosću njewusny.

Wěčne swětlo njech čí swěci, mój luby Richardo!

W Chrósćicach položichmy našeho lubeho Jurija Henčla do rowa. Chcemy tež při jeho rowje pozastać. Wón je sebi zaslužil, zo njebychmy jeho tak ruče zabyli, přetož wón je nas studentow, nas serbskich studentow naučil, swój narod horco a z bolosćemi lubować. Wón běše přeni „hlowny starši“ našeho zwjazka serbskich studentow, kotrehož běch jako młody šuler nazhonił. Je so mi runje tohodla jeho wobraz do wutroby zašćěpil? Wón běše Serb z kōždym pohladanjom swojeju woči, z kōždym pomyslenjom swojeje duše, z kōždym słowom, kotrež wupraji abo napisa.

Za jedne lěto wumřechu jemu nan a wobě soťe, a wón sam čuješe tež hižom smjertnu chorosć we sebi. W najwjetšej zrudobje džéchmy krótke lěta pozdžišo z jeho maćerju, kotraž we nim přewodžeše poslednjeho swojeje swōjby k poslednjemu měrej. Wona je potom hišće dolhe lěta samotna wo swoje tři dorostle džěci a muža žarowala.

Knježe, wuč nas wopomnić, zo dyrbimy wumřec, zo bychmy mudri byli.

Naše žiwjenje so zawěrnje ruče minje. Kaž sōn je wone!

Ale: Knježe Božo, ty sy naše wuchowanje stajnje a přeco. Prjedy dyžli hory buch a zemja a swět stworjeni bě, sy ty Bōh wot wěčnosće hač do wěčnosće.

Što je čí twoje mjeno?

Najstarše namřewstwo (herbstwo), kotrež wot svojich wótcow mamy, je naša řeč, naša serbska řeč. Naši wótojo su ju řečeli, hižom prjedy hač do našeho kraja začahnychu; a my ju džensa hišće řečimy. Druhe najdawniše namřewstwo je naša wótcina, to je naša domizna, do kotrejež su naši wótojo začahnyli a wo kotrejež su so po rodžinach (w rozrostlych swōjbach) zasydlili, tak zo kōžda rodžina tworješe wjes, kotraž so zwjetša po wótcu (wjedniku) rodžiny mjenowaše (Dobrošicy, Rakecy, Slónkecy, Radměricy). W njewobydlenym abo wot někajkich prjedawšich ludow wopušćenym kraju woni najprjedy wuzwolicu najplōdniše krajiny, na přiklad Budysku krajinu, kotraž, kaž su wučeni wuslědzili, po cofnjenju lodoweje doby ženje njeje zalěsnjena byla kaž druhe, ale wote-

wrjena, z plōdnej hlinojtej zemju, za ratarstwo kaž stworjena, hinak hač w holi abo w horach. Kak so jednotliwi Serbja mjenowachu? Najdawniše mjeno, z kotrymž so nam Serb w stawiznach mjenuje, je Derwan, serbski wjednik, kiž w lěće 630 knježeše. Hdyž buch potom Serbja do lětstotki trajacych wōjnow zaplěceni, stawizny nam mjena, znajmjeńša jich wjednikow, mjenuja, kotrež jich počahi k ludej, k wojowanju abo k měrej, abo jich charaktrne kmanosće woznamjenjeja. Běše to tak rjec rjekowska (heroiska) doba našeho luda, kiž tehdy z młodej mocu so wobaraše a swōj kraj škitaje: Česćibor (kiž z česću wojuje), Čimislaw, Wjacław, Semil, Dagowit, Miliduch, Ludowit. Z časa po podčísničenju serbskeho luda staj nam znataj serbski zemjan Mojko ze Stoľpna w lěće

1227 a zamožity serbski zemjan Bór w léce 1071. kiž měješe wšelake kubla w Mišnjanskej wokolinje; jeho synaj měještaj hižo němske mjeno: Wichard a Luther. Wjele praserbskich mjenow z přenjeje doby serbskeho luda so Serbam do džensnišeho dnja zdžeržalo njeje, někotre so pak tola namakaja, kaž Wjacka (Jatzke) abo po holansku a delnjoserbsku Wetzko (Wetzke), štož je skrótsenka wot Wjacslawka (to rěka syn Wjacslawa), kotrež je so jako swójbne mjeno na wšě dalje generacije namrělo. Kaž prof. dr. Muka dopokazuje, su wšelke druge swójbne mjena z pračasa podobnje přikrótsene. Wjela wot Wjelesław, Bóla wot Bólesław, Bronisch wot Brónisław, Miersch

Ale naš podčisnjeny lud dósta něšto čisće nowe, křesćijanstwo, wot Měrislaw.

kotrež so jako třeće namrěwstwo, a to jako duchowne namrěwstwo, dale herbowaše. W léce 1076 založi Mišnjanski biskop w Hodžiju misijonsku cyrkej za Milčanskich Serbow. Po času so Serbja dachu křěćić a při tym tež nowe mjena přijachu, mjena křesćijanskich swědkow, japoštołow, martrarjow abo wuznamnych křesćijanskich předarjow. Swj. Pismo wšak tež wosobinskemu mjenu wulki wuznam přicpěwa. Knjezowy jandžel Mariji při připowědanju poroda synka prikaza: teho mjeno dyrbiš Jezus narjec, přetož wón budže swój lud zbóžny činić wot jich hrěchow. Křesćijanske mjena su Pětr, Jan, Jakub, Handrij, Ščěpan, Mróz (wot Ambrozija), Hawštyn (wot Augustina). Tele mjena so pozdžišo wuwichu jako swójbne mjena z tym, zo syn tajkeho so pomjenowa jako mały Pětr abo Pětrk abo Petrik a Pětrk (Pötsch-

ke), z čehož je nastalo najdawniše křesćijanske swójbne mjeno Pötschke. Tak nasta tež swójbne mjeno Handrik, Jakubaš (Kuba, Kubasch), Jenko, Ščěpank (Zschippank), Mróz (Mrósko, mały Mróz; Mrózak, wulki abo stary Mróz), Hawštynk (skepsane w němskim Hausding abo Haustein). Wězo, hdyž bu tajke mjeno swójbne mjeno, sebi jednotliwcy tež předmjeno přicpěchu, zwjetša tež bibliske: Jan, Jakub, Marja, Madlena, Haŋa, Marta, Pawoł atd. Štož tajke křesćanske mjeno nosy, ma zdobom pobožny příklad wěry a chutne napominanje k wšemu dobremu. Pozdžišo wšak Serbja tež hinaše mjena dawachu a dawaju, zwjetša němske: Gerhard, Friedrich, Wilhelm, Gustav, Alfred, Erika atd. Wězo, ludžo njechadža so na wšě wěki spokojić ze skromnej ličbu bibliskich abo křesćijanskich mjenow a tež njetrjebaju. Po statnym zakonju móže každy swojemu džěsću mjeno dać, kotrež wón chce, tola dyrbjať kóždy křesćijan na to hladać, zo njeby žane hubjene abo směšne mjeno dať, na kotrež so džěčo potom snano čas žiwjenja hněwa (Toska, Zeppelina). Tež nic přikrótsene mjeno, ale poľne (nic Fritz ale Friedrich, nic Rudi ale Rudolf). Prawe mjeno móže a dyrbi tež džěsću wažny wuznam być, zo by ze žohnowanjom bylo.

Tež swójbne mjena po bibliskim wašnjú rozmnožowacemu so ludej wjace njedosahachu. Tohodla so husto po powołanju abo po wsy dawachu: Krawc, Šewc (po léce 1800 w cyrkwinskih knihach přeněmčene napisane Schneider, Schuster), Krujatz (kruwjacy), Wolatz (wolacy), Kěžnik (Kieschnick), Lubjenski, Horčanski, Nutničanski atd. Kř.

točnym krónowanju praješe w swojej narěči: „Někotři čłowješko wočakuja, zo bamž ma być statnik, diplomat, wučeny. Ale wšitcy tamni ludžo su zwonka praweho puća, přetož sebi bamžowski stol tak předstaja, kaž njewotpowěduje prawemu idealej. Nam wjele bóle na wutrobje leži, swój nadawk na wosebite wašnje jako pastyr cyleho stadla widžeć.“

La.

Mać

Serbske ludowe džiwadlo je sebi za swoje jubilejne předstajenje woprawdže hódny kruch wubralo, drama českeho spisowacela Čapeka pod napisom „Mać“. Mać njeje jenož muža, ale tež štyrjoch synow hać dotal zhubila. A nětko wona ze wšěj mocu wujuje wo swojeho poslednjeho syna. Hnujace to bédženje. Njehaňbuju so, wam so wuznać, zo so mi sylzy ronjachu po licomaj. Widžach pak tež druhich, kotřiž sej woči trějachu. Póďla mnje sedžeše mać, kotraž bě w poslednej wójnje dweju synow zhubila. Nětko w njej wotući wša jejna wutrobna zrudoba. Nichtó sebi njech njemysli, zo su maćerje přestale, wo swojich synow so rudzić.

Tak je nas hra hluboko hnula — nimale hać do sameho kónca. W poslednim wokomiku stłóci pak mać sama swojemu synej třěľbu do ruki. Čapek je w swojim času tajki kónc hry za prawy měł, zo by lud namolwjal přećiwu fašizmej wojować.

Drježdžany. Přichodne serbske kemše budu 7. hodownika (2. adwentu) popołdnju w 15.30 hodž. w cyrkwi swj. Marka (Markuskirche Dresden-Pieschen). Předować budže farar Meltka-Klukšanski. Wozjewće to wšěm swojim serbskim přiwuznym a znatym w Drježdžanach a w Drježdžanskej wokolinje.

Bamž Pius XII. njeboh — Bamž Jan XXIII. krónowany

9. oktobra 1958 je romski bamž Pius XII. po krótkej, čěžkej chorosći zemrěł. 18 lět je wón jako hlůwa katólskeho křesćanstwa skutkował. Mjez druhim běše wón prjedy tež bamžowski wotpóslanc w Mnichowje (München) a w Barlinje a na tajke wašnje tež z němskim ludom zwjazany. Tehdom je wón tež něhdy Wittenberg wopytať a so dať wjesć přez Lutherowe město. Je sebi dať pokazac wšitke dopomnjeňki na

wulkeho reformatora a je so po tym tež chětro pozitiwnje wo nim wuprajil. 13. oktobra su njeboh bamža w Pětrowskej cyrkwi pochowali. — Na kóncu měsaca wolichu kardinalojo jako naslědnika dotalneho patriarchy města Venedig, kiž so nětko sam Jan XXIII. mjenuje. Jan XXII. je knježil wot lěta 1316 hać do lěta 1334. Nowy bamž je potajkim nawjazať na staru tradiciju romskeje cyrkwe. Při jeho swja-

Naklad Domowina. — Licenca č. 733. Wuchadža jónkróc za měsíc. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent G. Wirth - Njeswačdlski. Čisć: III-4-9. Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje.